

Νόμος 4389/2016

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4389

(ΦΕΚ Α' 94/27-05-2016)

Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 53.

Φόρος διαμονής

1. Επιβάλλεται, υπέρ του Δημοσίου, τέλος ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση.¹

1Α. Το τέλος ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση επιβάλλεται ανά ημερήσια χρήση και ανά δωμάτιο ή διαμέρισμα, κατά τους μήνες Απρίλιο έως Οκτώβριο, ως εξής:²

α) Για κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα της υποπερ. α) της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014(Α' 155):³

αα) 1-2 αστέρων, δύο (2,00) ευρώ,⁴

αβ) 3 αστέρων, πέντε (5,00) ευρώ,⁵

αγ) 4 αστέρων, δέκα (10,00) ευρώ,⁶

¹[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

²[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

³[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

⁴[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

⁵[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

⁶[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

- αδ) 5 αστέρων, δεκαπέντε (15,00) ευρώ,⁷
- β) σε ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια - διαμερίσματα της υποπερ. γγ) της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, δύο (2,00) ευρώ,⁸
- γ) σε ακίνητα που διατίθενται μέσω βραχυχρόνιας μίσθωσης του άρθρου 111 του ν. 4446/2016 (Α΄ 240) και του άρθρου 39Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε., ν. 4172/2013, Α΄ 167), οκτώ (8,00) ευρώ. Αν τα ακίνητα που διατίθενται μέσω βραχυχρόνιας μίσθωσης είναι μονοκατοικίες άνω των ογδόντα (80) τ.μ., επιβάλλεται τέλος ανθεκτικότητας δεκαπέντε (15,00) ευρώ,⁹
- δ) σε αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα - τουριστικές επιπλωμένες επαύλεις (βίλες) της υποπερ. αα) της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, δεκαπέντε (15,00) ευρώ,¹⁰
- ε) σε αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα - τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες της υποπερ. ββ) της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014,¹¹
- εα) οκτώ (8) ευρώ, εάν η επιφάνειά τους είναι μικρότερη των ογδόντα (80) τ.μ. και¹²
- εβ) δεκαπέντε (15) ευρώ, εάν η επιφάνειά τους είναι από ογδόντα (80) τ.μ. και άνω.¹³
- 1B.** Το τέλος ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση επιβάλλεται ανά ημερήσια χρήση και ανά δωμάτιο ή διαμέρισμα, κατά τους μήνες Νοέμβριο έως Μάρτιο, ως εξής:¹⁴

⁷[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

⁸[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

⁹[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

¹⁰[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

¹¹[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

¹²[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

¹³[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

¹⁴[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

- α) Για κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα της υποπερ. αα) της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014:¹⁵
- αα) 1-2 αστέρων, πενήντα λεπτών (0,50) ευρώ,¹⁶
- αβ) 3 αστέρων, ενάμιση (1,50) ευρώ,¹⁷
- αγ) 4 αστέρων, τριών (3,00) ευρώ,¹⁸
- αδ) 5 αστέρων, τεσσάρων (4,00) ευρώ,¹⁹
- β) σε ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια - διαμερίσματα της υποπερ. γγ) της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, πενήντα λεπτών (0,50) ευρώ,²⁰
- γ) σε ακίνητα που διατίθενται μέσω βραχυχρόνιας μίσθωσης του άρθρου 111 του ν. 4446/2016 και του άρθρου 39Α του Κ.Φ.Ε., δύο (2,00) ευρώ. Αν τα ακίνητα που διατίθενται μέσω βραχυχρόνιας μίσθωσης είναι μονοκατοικίες άνω των ογδόντα (80) τ.μ., επιβάλλεται τέλος ανθεκτικότητας τεσσάρων (4,00) ευρώ,²¹
- δ) σε αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα - τουριστικές επιπλωμένες επαύλεις (βίλες) της υποπερ. αα) της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, τεσσάρων (4,00) ευρώ,²²
- ε) σε αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα - τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες της υποπερ. ββ) της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014:²³

¹⁵[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

¹⁶[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

¹⁷[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

¹⁸[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

¹⁹[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

²⁰[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

²¹[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

²²[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

²³[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

εα) δύο (2) ευρώ, εάν η επιφάνειά τους είναι μικρότερη των ογδόντα (80) τ.μ. και²⁴

εβ) τέσσερα (4) ευρώ, εάν η επιφάνειά τους είναι από ογδόντα (80) τ.μ. και άνω.²⁵

2. Το τέλος ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση βαρύνει τον διαμένοντα, που έκανε χρήση του δωματίου ή του διαμερίσματος, κατά τις διακρίσεις της παρ. 1, επιβάλλεται μετά τη διαμονή του στο κατάλυμα και πριν την αναχώρησή του από αυτό, με την έκδοση ειδικού στοιχείου - απόδειξης είσπραξης τέλους ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση, από τις επιχειρήσεις των παρ. 1Α και 1Β και τους ιδιώτες της περ. γ) των παρ. 1Α και 1Β και αποδίδεται από αυτές στη Φορολογική Διοίκηση με μηνιαίες δηλώσεις. Οι δηλώσεις υποβάλλονται μέχρι την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από αυτόν της έκδοσης κάθε ειδικού στοιχείου - απόδειξης είσπραξης τέλους ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση. Ειδικά για διαμονές που πραγματοποιούνται σε περιόδους που καταλαμβάνουν μήνες, κατά τους οποίους ισχύει διαφορετικό ύψος τέλους, το ειδικό στοιχείο - απόδειξη είσπραξης τέλους ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση εκδίδεται ανά μήνα και όχι κατά την αναχώρηση του διαμένοντα. Το ειδικό στοιχείο - απόδειξη είσπραξης τέλους ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση δεν επιβαρύνεται με Φόρο Προστιθέμενης Αξίας. Το ως άνω τέλος δεν επιβάλλεται σε περίπτωση δωρεάν παροχής υπηρεσιών διαμονής από τους ανωτέρω υπόχρεους.²⁶

2α. (...)²⁷

3. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης του τέλους ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση, ο τρόπος προσδιορισμού των προσώπων που είναι υπόχρεα στην απόδοση του τέλους, ο χρόνος και η διαδικασία επιβολής και απόδοσής του, το περιεχόμενο, η διαδικασία και ο

²⁴[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

²⁵[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3](#)

²⁶[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 3; Τροποποίηση 4514/2018, Άρθρο 120](#)

²⁷[Αφαίρεση 5073/2023, Άρθρο 30; Προσθήκη PNP2/2019, Άρθρο 1](#)

τρόπος έκδοσης του ειδικού στοιχείου - απόδειξης είσπραξης του, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.²⁸

4. Στο πρόγραμμα φυσικών καταστροφών του εθνικού σκέλους του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων εγγράφονται ετησίως πιστώσεις τουλάχιστον ισόποσες των εσόδων που κατά το εκάστοτε τρέχον έτος εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν από την επιβολή του τέλους του παρόντος, προκειμένου να καλυφθούν δαπάνες πρόληψης και αποκατάστασης φυσικών καταστροφών, έργα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, έργα υποδομών και δαπάνες βελτίωσης των υποδομών για τη στήριξη του τουριστικού προϊόντος της χώρας.²⁹

5. (...) ³⁰

Άρθρο 54.

Τέλος στη συνδρομητική τηλεόραση

1. Επιβάλλεται αναλογικό τέλος υπέρ του Δημοσίου, με την ονομασία «τέλος στη συνδρομητική τηλεόραση», το οποίο βαρύνει τους συνδρομητές των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών συνδρομητικής τηλεόρασης.

Το τέλος αυτό επιβάλλεται επί κάθε μηνιαίου λογαριασμού κάθε σύνδεσης σε συνδρομητική τηλεόραση και υπολογίζεται ως ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί του συνολικού μηνιαίου λογαριασμού, περιλαμβανομένου και του πάγιου τέλους που εισπράττεται υπέρ της επιχείρησης, προ του φόρου προστιθέμενης αξίας.

Εάν ο λογαριασμός εκδίδεται για περισσότερους μήνες επιβάλλονται τόσα τέλη όσοι και οι μήνες. Στην περίπτωση αυτή, για την εξεύρεση του τέλους, ο λογαριασμός επιμερίζεται σε ίσα μέρη, ανάλογα των μηνών για τους οποίους εκδίδεται, εφόσον από αυτόν δεν προκύπτει διαφορετικός επιμερισμός.

Το τέλος εισπράττεται από τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών συνδρομητικής τηλεόρασης και αποδίδεται στη Φορολογική Διοίκηση με

²⁸[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Τροποποίηση 5073/2023, Άρθρο 30](#)

²⁹[Τροποποίηση 5162/2024, Άρθρο 24; Αφαίρεση 5073/2023, Άρθρο 30; Τροποποίηση 4514/2018, Άρθρο 120](#)

³⁰[Αφαίρεση 5073/2023, Άρθρο 30; Τροποποίηση 4514/2018, Άρθρο 120](#)

μηνιαίες δηλώσεις που υποβάλλονται μέχρι το τέλος του μεθεπόμενου μήνα από την έκδοση κάθε λογαριασμού, ανεξάρτητα από τον χρόνο εξόφλησης του λογαριασμού.

2. Απαλλαγές από φόρους και τέλη που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις υπέρ ορισμένων προσώπων δεν καταλαμβάνουν το τέλος στη συνδρομητική τηλεόραση.

3. Στο τέλος του Παραρτήματος του Ν. 4174/2013 (Α' 170), όπως ισχύει, προστίθεται η φράση «Τέλος στη συνδρομητική τηλεόραση».

4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης του τέλους, ο χρόνος και η διαδικασία επιβολής και απόδοσής του, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αρχίζουν να ισχύουν από 1.6.2016 και καταλαμβάνουν λογαριασμούς που εκδίδονται από την ημερομηνία αυτή και μετά.

Άρθρο 55.

Τέλος συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας

1. Επιβάλλεται αναλογικό τέλος υπέρ του Δημοσίου, με την ονομασία «τέλος συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας», το οποίο βαρύνει τους συνδρομητές των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας.

Το τέλος αυτό επιβάλλεται επί κάθε μηνιαίου λογαριασμού κάθε σύνδεσης σταθερής τηλεφωνίας με πρόσβαση σε υπηρεσίες φωνής ή/και ευρυζωνικής πρόσβασης (internet) και υπολογίζεται ως ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού μηνιαίου λογαριασμού, περιλαμβανομένου και του πάγιου τέλους που εισπράττεται υπέρ της επιχείρησης, προ του φόρου προστιθέμενης αξίας.

Εάν ο λογαριασμός εκδίδεται για περισσότερους μήνες επιβάλλονται τόσα τέλη όσοι και οι μήνες. Στην περίπτωση αυτή, για την εξεύρεση του τέλους, ο λογαριασμός επιμερίζεται σε ίσα μέρη, ανάλογα των μηνών για τους οποίους εκδίδεται, εφόσον από αυτόν δεν προκύπτει διαφορετικός επιμερισμός.

Το τέλος εισπράττεται από τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας από τους συνδρομητές και αποδίδεται στη Φορολογική Διοίκηση

με μηνιαίες δηλώσεις που υποβάλλονται μέχρι το τέλος του μεθεπόμενου μήνα από την έκδοση κάθε λογαριασμού, ανεξάρτητα από τον χρόνο εξόφλησης του λογαριασμού.

2. Απαλλαγές από φόρους και τέλη που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις υπέρ ορισμένων προσώπων δεν καταλαμβάνουν το τέλος συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας.

3. Στο τέλος του Παραρτήματος του Ν. 4174/2013 (Α' 170), όπως ισχύει, προστίθεται η φράση «Τέλος συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας».

4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης του τέλους, ο χρόνος και η διαδικασία επιβολής και απόδοσής του, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αρχίζουν να ισχύουν από 1.1.2017 και καταλαμβάνουν λογαριασμούς που εκδίδονται από την ημερομηνία αυτή και μετά.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 26 Μαΐου 2016

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ Β. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Οι Υπουργοί

Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ

Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

Αναπληρώτρια Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής
Αλληλεγγύης

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ

Αναπληρώτρια Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής
Αλληλεγγύης

ΟΥΡΑΝΙΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

Υγείας

ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Υγείας

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

Οικονομικών

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών

ΤΡΥΦΩΝΑΣ ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΠΙΡΤΖΗΣ

Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ

Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Επικρατείας

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 26 Μαΐου 2016

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ